Омбудсман України
Ombudsman of Ukraine

ЗВІТ
про результати відвідування спеціального автомобіля конвойної служби військової частини 3005 Національної гвардії України

25.02.2026

Харків, 2026 рік

І. ВСТУП

Для виконання функцій національного превентивного механізму (далі – НПМ) відповідно до факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання, на підставі статей 13, 19[1], 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», 25.02.2026 групою НПМ здійснено відвідування спеціального автомобіля конвойної служби військової частини 3005 Національної гвардії України (далі – спеціальний автомобіль).

Відвідування здійснювали члени групи НПМ:

Герман Катерина Юріївна, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини – керівник групи НПМ;

Авдєєв Олександр Васильович, представник громадськості.

Спеціальний автомобіль оглянуто на території Салтівського районного суду міста Харкова за адресою: проспект Ювілейний, будинок 38-Є, місто Харків, Харківська область, 61153.

Відвідування проведено у присутності: Іванова Сергія Сергійовича, заступника командира військової частини 3005 Національної гвардії України; Тіщенка Євгена Вікторовича, начальника служби конвоювання; Мельника Дениса Віталійовича, начальника варти.

На момент відвідування обстежено спеціальний автомобіль на базі Isuzu, з державним реєстраційним номером ХХ 247 G 2025 року випуску, який перебував у технічно справному стані(фото 1).

Під час відвідування у спеціальному автомобілі обвинувачені, підсудні (засуджені) не перебували.

З правого боку кузова встановлено металеві двері із загартованим склом та рухомою рамкою, розміри дверного отвору вхідних дверей складають 182×71 см, що забезпечує можливість транспортування особи, яка користується кріслом колісним, за умови, що його ширина не перевищує 70 см (фото 2).

Для полегшення підйому людей до кузова спеціального автомобіля, вхідна група обладнана відкидним трапом на 5 сходинок та вертикальними металевими поручнями контрастного забарвлення встановленими ліворуч та праворуч від дверного отвору з внутрішньої сторони (фото 3).

Салон кузова розділений на три функціональні зони: приміщення для варти та дві зони для розміщення взятих під варту осіб, які розмежовано металевими перегородками. Зона для варти обладнана сидіннями з пасками безпеки (фото 4). Конструкцією салону не передбачено наявності стелажів для розміщення особистих речей.

Салон кузова спеціального автомобіля розрахований на одночасне перевезення 16 взятих під варту осіб. В зазначеному спеціальному автомобілі облаштовано 4 камери, з них: 2 двомісні та 2 загальні, кожна з яких розрахована

на 6 осіб (фото 5, 6). Гострі (небезпечні) місця у внутрішніх приміщеннях спеціального автомобіля відсутні. Розміри двомісних камер є однаковими та становлять 84×101 см (0,8484 м^2), загальних камер 290×108 см (3,132 м^2), розміри дверей камер 56×168 см. Розміри сидінь у двомісних камерах 101×40 см, у загальних – 290×40 см. У даху спеціального автомобіля над приміщенням варти обладнано аварійно-рятувальний люк прямокутної форми розмірами 91×51 см, який має ущільнюючі елементи, що запобігають проникненню вологи всередину приміщення (фото 7).

Санітарний стан спеціального автомобіля на момент огляду є задовільним. У салоні кузова підтримується належна чистота, сторонні предмети та сміття відсутні.

Усі камери спеціального автомобіля обладнано дефлекторами природньої вентиляції, що забезпечують циркуляцію повітря під час перевезення осіб. У приміщенні варти додатково встановлено вентиляційний люк діаметром 23 см та вентиляційну панель з регулюванням потоку повітря. Спеціальний автомобіль обладнано системою опалення салону для використання у холодний період року.

Кузов спеціального автомобіля обладнаний системою штучного освітлення, яка включає по два плафони в загальних камерах та приміщенні варти, і по одному – у двомісних камерах. Пульт керування освітленням, засоби зв'язку варти та кнопка тривоги розміщені у приміщенні варти (фото 8).

Спеціальний автомобіль обладнано проблисковим маячком, камерами відеоспостереження, гучномовцем та протиугінним пристроєм.

Спеціальний автомобіль оснащено вогнегасником та медичною аптечкою для надання первинної медичної допомоги, яка укомплектована лікарськими засобами з належними термінами придатності (фото 9, 10).

Попереднє відвідування спеціального автомобіля групою НПМ не здійснювалося.

ІІ. ФАКТИ, ВИЯВЛЕНІ ПІД ЧАС ВІДВІДУВАННЯ

1. Порушення права на свободу від катування або нелюдського чи такого, що принижує гідність, поводження або покарання (ст. 3 Європейської конвенції з прав людини).

Європейський комітет з питань запобігання катуванням чи нелюдському або такому, що принижує гідність, поводженню чи покаранню (далі – Європейський комітет) у своїх рекомендаціях щодо транспортування затриманих осіб (European Committee for the Prevention of Torture and Inhuman or Degrading Treatment or Punishment. *Transport of detainees*. Factsheet, June 2018) наголошує, що приміщення, призначені для перевезення більше ніж однієї особи, повинні забезпечувати не менше ніж 0,4 м^2 площі на одну особу під час транспортування на короткі відстані та, за можливості, більшу площу. Для перевезень на тривалі відстані мінімальна площа має становити не менше ніж 0,6 м^2 на одну особу.

Під час відвідування спеціального автомобіля було встановлено, що двомісні камери для транспортування затриманих осіб мають площу 0,8484 м^2, загальні камери на 12 місць мають площу 3,132 м^2. Відповідно площа на одну особу в двомісній камері складає 0,4242 м^2, а в загальній камері на 6 місць площа на одну особу складає 0,522 м^2. Таким чином, у камерах спеціального автомобіля дотримано мінімальні стандарти площі на одну людину для транспортування на короткі відстані, які визначено рекомендаціями Європейського комітету. При цьому зазначена площа на одну людину не відповідає стандартам для тривалих перевезень.

2. Порушення прав осіб з інвалідністю (статті 9, 13 Конвенції ООН про права осіб з інвалідністю, статті 21 Конституції України) та маломобільних груп населення.

Згідно з Конституцією України, загальновизнаними принципами і нормами міжнародного права та міжнародними договорами України, ст. 2 Закону України «Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні», всі люди є рівними перед законом і мають право на рівний захист. Особи з інвалідністю в Україні володіють усією повнотою соціально-економічних, політичних, особистих прав і свобод, закріплених Конституцією України, законами України та міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України. Держава зобов'язана створити умови для реалізації особою з інвалідністю всіх прав людини та основоположних свобод без будь-якої дискримінації за ознакою інвалідності та забезпечити її соціальний захист.

Представниками групи НПМ встановлено, що спеціальний автомобіль не обладнаний відповідними спеціальними засобами (підйомник або пандус для транспортних засобів, облаштування для фіксації крісел колісних для осіб з інвалідністю або автомобільне крісло, яке трансформується в інвалідне крісло тощо), що може призвести до випадків травмувань осіб з інвалідністю при транспортуванні та неможливості їх перевезення.

ІІІ. РЕКОМЕНДАЦІЇ

Військовій частині 3005 Національної гвардії України:

1. Врахувати норми щодо внутрішньої наповнюваності камер та міжнародні стандарти щодо забезпечення у камерах спеціального автомобіля площі на одну особу транспортування затриманих осіб спеціального автомобіля під час організації тривалих перевезень, виходячи з фактичної площі камер, розміру дверей камер, коридору салона кузова спеціального автомобіля та міжнародних стандартів щодо транспортування затриманих осіб площі на одну особу.

2. Створити умови для безперешкодного доступу, а також належного транспортування осіб з інвалідністю у спеціальному автомобілі для перевезення затриманих осіб.

До звіту додаються наступні документи та матеріали: фототаблиця на 2 арк.

Керівник групи НПМ
Головний спеціаліст Відділу
сприяння роботі регіональних представництв
Секретаріату Уповноваженого Верховної
Ради України з прав людини **Катерина ГЕРМАН**

Додаток

ФОТОТАБЛИЦЯ

Фото 1

Фото 2

Фото 3

Фото 4

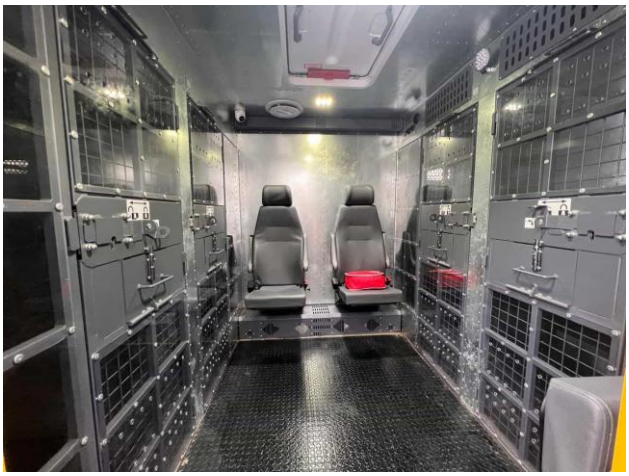

Фото 5

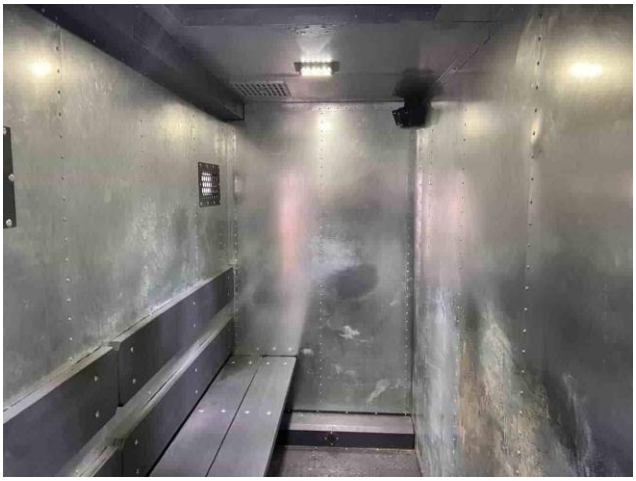

Фото 6

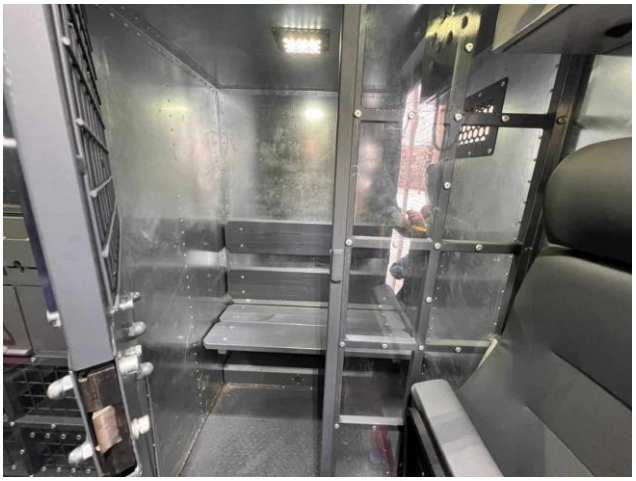

Фото 7

Фото 8

Фото 9

Фото 10

